

کتابخانه

قسمت علمی

بقلم شهزاده احمد علیخان درانی
مدیر انجمن ادبی

تربیه اطفال ،

شکوه علوی (۵)

- ۱ - دریافت نمودن مدارج مختلفه اذهان اطفال (طلبه) تا ترتیب ذکاوت و غباوت طلبا شده از سبب سستی رفتار طلبای کند ذهن در رفتار طلبای ذکی مانعی واقع نگردد .
- ۲ - میلان طبع اطفال را دریافت نموده طریقه تعلیم را مناسب حال اطفال تجویز کرده شود .
- ۳ - دریافت نمودن تناسب قوای ذهنیه اشخاص بالغ العمر و اطفال .
- ۴ - تخمین نمودن جذبات غالب و مغلوب اشخاص بالغ العمر و طلبا .

۵ - موزونیت معمول را برای پیشه های مختلف اندازه نمودن .

۶ - اخلاق و مزاج معمول را دریافت کردن .

برای حصول مطالب فوق قانون متداول برای دریافت اندازه ذهنی اطفال حسب

ذیل است :

۱ - معلوم کردن اندازه ذهنی انفرادی که دران امتحان معمول را فرداً فرداً

میگیرند در آن تنهایی را تا کید زیاد گفته اند - که غیر عامل و معمول در آنجا دیگر کسی

نباشد ، اطاق امتحان نیز از هر گونه آرایش ساده و پاک باشد تا خیال معمول جانب

چیزی دیگر نرود .

۲ - مساحت ذهنی عملی ، که درو معمول چیزی آزمایشات از دست خود میکنند .

۳ - مساحت ذهنی اجتماعی ، که ذریعه آن افراد متعدد را یک بار آزمایش میکند

۴ - مساحت ذهنی حرفی و مزاجی - که درو حقیقت مزاج و صلاحیت کدام پیشه را

برای معمول تحقیق کرده میشود .

۵ - مساحت ذهنی که درو ذریعه مضامین مختلفه نصاب تعلم اندازه ذهن اطفال کرده

میشود . درینجا فقط مساحت ذهنی و انفرادی را که برای آزمایش ذهن اطفال بسیار

لازم است توضیح نموده ختم مقال می نمائیم و تشریحات دیگر را برای وقت دیگر حواله میدهم .

۱ - اندازه ذهنی انفرادی برای ترقی و مشاغل مناسب حال اطفال در سنه ۱۹۰۵ از همه

اول پیمایش ذهنی را بنی (۱) تیار کردیم

چون يك معلم که ماهر نفسیات هم باشد تا حال ممکن نیست - پس جهت تخمین عقل و ذهن

اطفال پیمانه تیار کردند که در وقت قلیل حالت ذهنی متعلم هویدا میگردد - پیمانه ذیل نیز

بر اصول پیمانه بنی برای اطفال مملکت تحریر میشود .

زمینه ذهنی طفل که با فن تعلم يك مناسب بسن ۸ ساله مختصر صی دارد برای انکشاف

سیرت و باطن انسانی يك وسیله مفید علم عملی است - که برای درك اسرار باطنی مزاج ها

(۱) الفرید بنی - يك ماهر نفسیان مشهور فرانسه که از جانب حکومت خود برای اندازه لیاقت

ذهنی اطفال مقرر شد :

و طبائع مختلف افراد دریافت نموده کلیه مقتضیات امور نفسیه از ان استنباط میشود ازینرو جذبات طلبا و اشخاص بالغ و قوای ذهنیه و میلان طبیعی شان دریافت میشود تا مدارج مختلفه ذهانت، ذکاوت و غبوت و غبوت اطفال را معلوم نموده برای هر يك تعلیم مناسب حال شان تعیین نموده شود.

بچه را بگوئید که از بیست تا یک معکوساً حساب بکنند - درین آزمایش بچه را هراسان نباید کرد و خرده گیری نباید نمود بلکه همت افزودن در کار است - اگر بچه شهری این حساب را از بیست تا یک در بیست و پنج و بچه دهاتی در ۳۰ و ۳۵ دقیقه معکوس حساب کرد و از یک زیاد غلطی نه نمود یا کدام غلطی را خود تصحیح کرد آنرا کامیاب باید دانست زیرا که درین عمل اول این معلوم خواهد شد که بچه قوت قائم نمودن توجه مسلسل و خلاف عادت راسخه قدرت عمل دارد که همین دو قوت اجزای ضروری ذهانت دریافت شده اند و لی بعضی بچه ها از بیست تا یک حساب نمیتوانند.

احمق مثل حیوان طرز عمل قدیم خود را تغییر داده نمی تواند و توجه خود را به هیچ چیز قائم نمی دارند. و بعضی بچه ها تاده معکوس حساب کرده باز راست حساب میکنند بعضی از چهار و پنج دگر زیاد پیش رفته نمی توانند از چیزی آزمایش اندازه ظرف توجه جداگانه بچه با سانی معلوم و از اصول ریاضی جذر توجه شان را نیز دریافت میتوان نمود.

در یافت اندازه ذهنی طفل در حال ۹ ساله

در سنگ و شیشه در چوب و آهن، در آب و شربت در جوز و تخم و غیره چه فرق است؟ از سوالات اشارتی پرهیز کرده شود، اگر بچه جواب با جواب نگفت باز سوال بکنید حتی که صاف بگوید از طلبا تفریق صحیح منطقی را توقع نباید کرد - اگر بچه از سه سوال جواب دوی آنرا صحیح داد او را کامیاب بدانید زیرا که ه قوت امتیاز، جوهر مخصوص عقل است - نخست در بچه از روی ارتقای نفسی قوت و باز در دو یا زیاده چیزی قوت دریافت بقدر مشترك پیدا میشود ازین سوالات معلوم میشود که آیا بچه در امتیاز دو

چیز بقدرد طاقت پیدا نمود. بسا برهمنان اینگونه میگویند: «اگر کتاب شما کم شود چه میکنید؟ از اینگونه سه سوال دو تا باید صحیح باشد، گویا اینگونه سوالات امتحان قوت تخیل و قوت فیصله است که نزد علمای نفسیات مابۀ دانشمندیست ازین معامله اندازه فهم بچه معلوم میشود. ازین معلومات معلوم خواهد شد که بچه در تصور معاملات فرضی و قوت فیصله را تا کدام اندازه داراست.

(در یازدهم سال)

میز برای چیست؟ و چو کی برای چه کار، شغال چیست؟ خانه چه میباشد؟ ازین سوالات دو سوال باید صحیح باشد، امداد داده نشود، از اینگونه سوالات از تقای شعور بچه معلوم میشود بر نوعیت جوابات باید دقت نموده شود زیرا که نفس انسانی بر تجرید تصورات و اخذ کلیات قادر و نفس حیوانی قادر نیست بعضی بچه ها در جوابات خود بر شکل آنچه و بعضی نام اجزا نشان را خواهند گرفت چنین سوالات در قوت تعریفات روشنی اندازند.

۵ و ۹ - ۸ و ۱ - ۳ و ۶ - ۴ و ۷ - ۱ و ۸ - ۲ و ۹ - ۱ و ۸ - بچه را باید بغور شنو اند و باز همین اعداد را تکرار کرد امتحن را باید هر سلسله را آهسته و بصدای صاف و واضح بگوید - در اختلاف لهجه ممتحن نباید سوت موسیقی پیدا شود تقریباً هر سلسله را در دو دقیقه باید گفت برای هر سلسله اعداد توجه بچه را مائل کردن شرط است وقت جواب سوی بچه دیده نشود، اگر یک سلسله را صحیح بگویند کافی است (درین امتحان احق کامیاب نمیتواند بشود) زیرا که این امتحان قوت حافظه است بر بنای اثتلافات ذهنی صوتی.

(از دوازده تا سیزده)

بکارهای علیحده جملات ذیل را تحریر دارید:

(۱) نوشتیم مکتوب فردا ما (۲) دارد خوب پنجمان هرا (۳) بهتر برای است علت

عسکر - بچه را بگوئید تا در هر يك پارچه كاغذ جملات را مرتب نماید . در جواب گرفتن جمله بكار برده نشود . تنقید و توضیح لزوم ندارد ، البته اگر بچه كامیاب نشود جمله را برایش صحیح و مرتب بخوانید دو جمله بچه باید صحیح باشد - نیم جمله هم اگر درست باشد نیم نمر باید داد .

نزد علمای نفسیات و محققین این مسئله از بهترین آزمایش های بچه است زیرا او از باعث ذهانت خود در عبارات مهمل چنین اشارات را تلاش می کند که جمله را بمدد آن معنی دار بسازد .

در عمر دوازده ساله

آزمایش اول

جملات غیر مرتب

بر كاغذ جملات ذیل را جدا گانه باید نوشت .

(۱) روانه شفاخانه فردا شدیم صبح .

(۲) معلم خوب میدهد ما سبق . گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

(۳) کتابهای من شدند کم جمله راه در مع علوم انسانی

جملات فوق را دست بچه داده بگوئید الفاظ را مناسب هم گذاشته جملات را درست و صحیح کند برای هر جمله يك دقیقه فرصت لازم است ، درین میان هیچ تنقید و توضیح لازم نیست بلکه اگر معمول کامیاب نشود خود باید صحیح بگوید . اگر چه ترکیب را غلط بگوید لاکن معنی صحیح باشد باید نصف نمره داده شود .

این بهترین امتحان ذهانت طفل است چرا که او در عبارات مهمل چنین اشارات را می پالد که از امداد آنها جمله معنی داری دست میدهد .

آزمایش دوم

استدلال

متعلم باید جواب اینگونه سوالات را بگوید

من از خانه بر آمده دو صد گز راه رفتم

باز دست راست تا صد گز رفتم

باز جانب چپ پنجا گز

از خانه چند گز راه رفته باشم ؟؟

بچه باید بلند بخواند و در دل اندازه کند - امداد لازم نیست اگر بار اول کامیاب نشد

دو باره موقع کوشش باید داد .

جواب صحیح را باید در يك دقیقه بدهد - اگر دوباره جواب داد نصف نمره میگیرد .

ازین قبیل سوالات بچه از تخیل ، تقابل ، ترتیب مقارنات و استنباط کار میگیرد که

عناصر چهارگانه ذهانت اند .

آزمایش سوم

دانستن تصویرنگی

عموماً طلبا در این قسمت دلچسپی زیادی داشته می باشند . چهار دانه

تصویر مختلف گرفته از بچه منشا تصویر اول باید پرسیده شود ، جواب باید درست باشد -

در موقع امتحان طفل ممتحن باید نسبت بجواب آن اظهار خوب یا بد ننماید .

از چهار تصویر مطلب سه تصویر را باید صحیح بگوید .

از آزمایش تصویر سه درجه است .

این تصویر چیست ؟ این سوال برای بچه ایست تا در ذهن او تعلق اشیا و اسما معلوم

کرده شود که تا جگه مرکوز شده است .

باز بیان تصویری پرسیده شود که برای بچه شش ساله مخصوص است ولی مفهوم یا منشا تصویر را کم از بچه دوازده ساله نباید پرسید .

آزمایش چهارم

استعمال الفاظ در جملات

ساختن يك جمله از سه الفاظ ذیل مثلا :
 بخانه ، ميز ، نوشتن :
 برق ، اطاق ، روشنی .
 مکتب ، معلم ، درس .

بچه را واضح باید کرد که او برای داخل نمودن دیگر الفاظ مختار است تا جمله درست شود برای هر جمله يك دقیقه فرصت داده شود - جمله نباید مهمل باشد . جوابات در جملات مفرد باشند چون خصوصیت نمایان حماقت کمی اتلافات ذهنی است بنابراین این آزمایش ضعف مطلب فوق را آشکار میکند .

آزمایش پنجم

اعاده معکوس پنج اعداد

شما ۱-۲-۳ بگوئید ولی بچه باید ۳-۲-۱ بگوید ۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲
 اگر معمول راست اعاده بکند او را باید داناند - قبل از گفتن هر
 سلسله را باید او غور کند . مطلب خود را بر معمول خوب واضح کنید - اعاده معکوس يك
 سلسله اعداد را هم صحیح گفت کافیست .

اعاده معکوس طالب نتیجه توجه غاثر است - کسیکه قوت تخیل او زیاد است از تخیل خود
 کار میگیرد .

طریقه اندازه ذهنی انفرادی بدین قرار است - اول باید سوالات مطابق عمر بچه چنانکه مذکور شد پرسیده شود - اگر جواب را صحیح گفت سوالات سخت کرده شود حتی که از جواب قاصر شود برعکس این اگر بچه جواب داده تواند سوالات آسان تر کرده شود حتی که جواب صحیح بدهد فرضاً اگر بچه ۸ ساله جوابات عمر دوازده ساله را بدهد عمر ذهن او از روی قانون اندازه ذهنی ۱۲ سال است اگر چه عمر طبیعی او ۸ سال باشد - عمر طبیعی و ذهنی بجز اصطلاح نفسیات ، خارج قسمت ذهنی ، میگویند اگر عمر طبیعی و ذهنی یکسان باشد در آن صورت ، خارج قسمت ذهنی ، ۱۰۰ گفته خواهد شد . ولی اگر بالفرض عمر طبیعی ۸ و عمر ذهنی ۱۲ است در آن صورت ، خارج قسمت ذهنی ، $100 \times \frac{8}{12} = 66.6$ خواهد بود . همچنین اگر عمر ذهنی کدام بچه دوازده ساله ۸ سال ثابت شد در آن صورت خارج قسمت ذهنی او برابر $100 \times \frac{8}{12}$ یعنی برابر ۶۶.۶ عشریه ۶ است . بنا برین محققین این فن بجای اینکه برای بچه الفاظ غیر متعین ، غبی و ذهنی ، و غیره را استعمال کنند در زبان خارج قسمت ذهنی گفتگو میکنند مثلاً بجای اینکه ، فلان بسیار فطین است ، میگویند ، خارج قسمت ذهنی ، فلان از ۱۳۰ با لاست ۱۳۵ ، ۱۴۰ و غیره . بعض محققین اینگونه آزمائشات را فرداً فرداً تا شانزده سال هم گفته اند ولی ازین بالا نمیشد زیرا که حد ارتقائی ذهنی ۱۶ سال است درین سن دماغ انسانی از روی تحقیق به وزن انتهائی خود میرسد - و بعد از آن در مقدارش سرمو اضافه نمیشود و در گمان بعضی محققین پانزده سال ولی اینگونه اختلافات عقائد از روی اختلافات مرز و بوم است .

